

J. de Roos

de **Kameleon** *ontmoet familie*



KLUITMAN

De Kameleon ontmoet familie
Kameleon-verhaal, geschreven door
Joost Nauta

gepubliceerd geweest op de club ,de Schippers van de
Kameleon'.

De P. de Roos boeken lieten zolang op zich wachten dat er
een discussie ontstond zelf een verhaal te bedenken.

HOOFDSTUK I

Een rode Citroën Picasso reed het erf op van Jellema. Nadat de auto tot stilstand was gekomen stapte een man, gekleed in een spijkerbroek en een geruit overhemd, uit. In zijn rechterhand hield hij een bolle, zwart leren tas. De man keek even om zich heen en toen hij niemand kon ontdekken liep hij naar de stal. Tussen de koeien trof hij boer Jellema en Gerben aan. Ze keken bezorgd.

„Goedemiddag, heren. Wat scheelt eraan?”

Gerben nam het woord. „We hebben zelf geen idee, maar Clara drie gedraagt zich nogal vreemd. Nou ja, voor een koe dan!”

Veearts Ploeger zette zijn tas neer op een dun laagje hooi, opende die en haalde er een stethoscoop uit. Terwijl hij deze geleidelijk over de rug van Clara schoof, klopte hij daarbij met zijn vuist geregeld op haar rug, haar gehele romp en de buikstreek. Hij hoorde niets verontrustends. Toen gebeurde er iets geks waar zelfs Gerben en Jellema van schrokken. Clara schudde driftig haar kop en bewoog haar poten schokkerig. Het leek erop dat ze Ploeger een trap zou verkopen en gelukkig trok Gerben hem op tijd terug. De

veearts had totaal geen idee wat Clara mankeerde. Hij vroeg Gerben en Jellema vriendelijk of zij Clara in bedwang konden houden terwijl hij een buisje bloed afnam. Dat was uiteraard geen probleem. Even later vergezelde Gerben Ploeger naar zijn auto.

„Heb je echt geen idee, Jan?“, vroeg Gerben, die lang niet gerust was.

„Als ik denk wat het is, dan wordt een groot drama. Maar laten we niet op de zaken vooruit lopen.”

Gerben wilde het eigenlijk niet weten, maar hij vroeg het toch maar. „Als ik onbescheiden mag zijn, wat vermoed je dan?” De veearts aarzelde. „Het blijft een vermoeden, Gerben, ik ben er dus lang niet zeker van. Volgens mij is de kans aanwezig dat het BSE is.”

Van schrik kon Gerben niets meer zeggen. Hij draaide zich om en keek angstig naar de stal. Ploeger merkte het wel en legde zijn hand op Gerbens schouder.

„Je moet hoop houden, Gerben. Dit buisje gaat vandaag nog naar het centrale lab. Aanstaande woensdag weten we meer.”

Nadat Ploeger was vertrokken bleef Gerben naar de stal staren. Zou het waar zijn? Kon alles wat Jellema en hij hadden opgebouwd binnenkort voorbij zijn? Hoewel hij het graag had gewild kon hij Jellema er niet onwetend van laten. Die zou het

hem later alleen maar kwalijk kunnen nemen als hij hem niet had ingelicht.

„Wat doen we met onze vrouwen?“, vroeg Jellema die op dit moment niet helder meer kon denken.

„Niks vertellen voorlopig. Zodra we meer zekerheid hebben, horen ze het wel.”

„Prima!“, zei Jellema. Daarna liep hij terug naar de stal.

Gerben haalde de tractor uit de schuur en reed vlug naar het achterland. Daar ging hij bedrukt met de maaimachine aan het werk. Dat die de dolle rit had doorstaan was werkelijk een wonder. Als er iets was wat het boerenbedrijf nu kon gebruiken was het dat wel.

Het was opmerkelijk rustig in de smederij. Hielke en Sietse waren namelijk de laatste schooldagen op een zeilreis. Ze zouden eerst met hun klas naar Terschelling zeilen, daar een dag verblijven en dan weer terug zeilen over de Waddenzee. Veel scholieren hadden daarnaar uitgekeken want het leek hen een machtig avontuur. Bij het vuur in de smidse zat Klinkhamer vrolijk hoefijzers te smeden voor de paarden die de komende week mee zouden doen aan het ringsteken. Hij was verrast door de vele opdrachten hiervoor die hij van de boeren had gekregen. Het kwam niet vaak voor dat zij nieuwe hoefijzers voor hun paarden wilden. Hij wilde net even zijn

werk staken om iets te drinken toen zijn vrouw binnenkwam. Haar werk zat er voor die dag al op.

„Wennen, hè? Die rust bedoel ik.”, zei ze plagend.

„Nou, van mij mag het best wat vaker, Jeltje!”

„Evert, die dag komt nog wel. Ik zie ze ervoor aan dat ze heel vroeg uit huis zullen gaan.”

Klinkhamer begon te lachen. „Denk je echt dat ze zonder Lenten kunnen?”

Daar had moeder Klinkhamer even niet bij stilgestaan. Zoveel mogelijkheden om hier als starter te gaan wonen, waren er niet. Toch was het aantal jongeren dat het dorp verliet om zich in de stad te vestigen niet groot. Wie eenmaal een band met Lenten had, wilde er liever niet weg.

„Ik wou eigenlijk net wat gaan drinken.”

„Goed idee! Wat dacht je van een ambachtelijke cappuccino?”

Sinds moeder Klinkhamer in het hotel werkte, werden ze op het terrein van eten en drinken volledig opnieuw opgevoed. Klinkhamer knikte ter goedkeuring, stond op en volgde zijn vrouw het woonhuis in.

Nadat Evert een slok van zijn cappuccino had genomen vroeg hij: „Wanneer komt je broer Jaap nou precies aan?”

„Als de vluchtgegevens kloppen, dan landen ze aanstaande

zaterdag om 8 uur 's ochtends.”

„Ai, dan zullen we vroeg moeten vertrekken!”

Jeltje Klinkhamer begon te lachen. „Daar is toch niets op tegen.”

Haar man schudde zijn hoofd. „Ik ben alleen benieuwd of Hielke en Sietse dan mee willen. Ik denk dat ze vrijdagavond nogal laat thuiskomen en dan bekaft zijn.”

„Dat zien we dan wel!”, zei Jeltje nuchter. „Zolang wij er maar staan op Schiphol, dan komt het wel goed! Bovendien kennen de jongens hun oom en zijn gezin alleen maar van foto's en brieven.”

De familie Klinkhamer zag naar het bezoek van Jeltjes broer Jaap uit. Die was jaren geleden naar de Verenigde Staten geëmigreerd en woonde nu in Texas, waar hij werkzaam was als metselaar. Hij had niet kunnen komen tijdens ‚Simmer 2000’, de grote reünie van alle geëmigreerde Friezen, want toen lieten zijn financiële omstandigheden dat niet toe. Zijn kinderen Harry en Ellen verheugden zich gespannen op de kennismaking met hun twee neven aan de andere kant van de oceaan. Na nog wat zaken over de komst van oom Jaap naar Lenten te hebben besproken ging Klinkhamer terug naar de smederij. Hij was net druk bezig met het aan elkaar lassen van enkele tandwielen toen hij plotseling Gerben zag staan. Het

viel hem op dat die lang niet vrolijk keek. Omdat hij dat zeker niet van Gerben gewend was, legde Klinkhamer het lasapparaat neer en vroeg verwonderd:

„Hallo Gerben. Je kijkt nogal triest. Heb je zorgen?”

Gerben knikte. Hij keek even om zich heen om zich ervan te overtuigen dat niemand plotseling zou binnenkomen en zei toen:

„Behoorlijke zorgen, Klinkhamer. Kort geleden is de veearts bij ons geweest en hij had geen goed nieuws.”

„Is er iets mis met een koe?”, vroeg Klinkhamer die uiteraard niet kon vermoeden dat de situatie vele malen ernstiger was.

„Zeg maar gerust meerdere. Tenminste, als het vermoeden van Ploeger juist is.”

„Je doelt toch hopelijk niet op de veestapel?”, vroeg Klinkhamer ongelovig.

Gerben knikte. „Ploeger denkt dat het BSE is. Ik moet er niet aan denken als.... Enfin, dat is voorlopig van later zorg.”

Klinkhamer stond op, liep naar Gerben en sloeg zijn arm om Gerben heen.

„Grote vriend. Als je hulp nodig hebt, weet dan dat je op ons kunt rekenen.”

„Tuurlijk, Klinkhamer, natuurlijk. Bedankt!” Gerbens stem klonk ontroerd.

Hoewel Gerbens hoofd er niet naar stond, moest hij ook enkele andere dingen met Klinkhamer bespreken. Helaas bleef de ondertoon van hun gesprek gestoeld op de nare mededeling die Gerben net gedaan had. Voordat Gerben vertrok, drukte hij Klinkhamer op het hart vooralsnog niets aan zijn vrouw en zoons te vertellen. Nadat Klinkhamer dat beloofd had, fietste Gerben terug naar Jellema's boerderij. Klinkhamer keek hem na. Waarom moest dit uitgerekend Gerben en Jellema overkomen? Ze moesten het beste er maar van hopen. Die middag bracht Gerben een bezoek aan zijn moeder. Hoewel moeder Zonderland kon zien dat hij zorgen had, wist ze wel dat ze er uit zichzelf niet over moest beginnen. De kans was dan namelijk groot dat Gerben er zelf nooit over zou beginnen. Hun gesprek ging vooral over haar kleindochter Anna-Renate. Nadat Gerben afscheid had genomen van zijn moeder liep hij via de Achterstaat door naar het meubelmagazijn. Daar werd juist een grote vrachtwagen uitgeladen. Geïnteresseerd ging Gerben kijken wat zijn schoonvader nu weer had aangeschaft. Tot zijn verrassing bleken het luxe gestoffeerde driezitsbanken te zijn. Omdat ze voor Vrolijk en Melle bijna niet te tillen waren, ging Gerben hen helpen.

„Die zijn zwaar, zeg!”, merkte Gerben puffend op. Hoewel

Gerben zelf een behoorlijk sterke man was, viel hem dit nogal tegen. Op zijn voorhoofd parelden zweetdruppeltjes.

„Je moet maar tegen je schoonvader zeggen dat hij wat handzamere en lichtere modellen inkoopt!”, was Vrolijk van mening.

Gerben glimlachte. „Ik zal het er met hem over hebben. Maar bedenk wel, hoe mooier de meubels, hoe meer er verdiend wordt. En dat zorgt ook voor salarisverhoging.”

„Jij weet je ook overal uit te praten, hè Gerben?”, zei Melle lachend. Eigenlijk mocht Melle van de dokter geen inspannend werk meer doen, maar hij vond het leuk af en toe in het meubelmagazijn te helpen. Volgens hem kon dat niet zoveel kwaad.

„Hoe staat het trouwens met je bungalows?”, vroeg Gerben.

„Prima, ze zijn voor de zomer al volledig verhuurd,” zei Melle niet geheel zonder trots. Lenten bleef toch maar mooi in trek bij de toeristen.

Terwijl ze de laatste driezitsbank naar binnen sjouwden, merkte niemand van hen op dat er iets glinsterends achterbleef in de vrachtauto. Ook de chauffeur had niets bemerkt, want hij sloot de deuren meteen af. Met een vriendschappelijk toeterend geluid reed de chauffeur even later weg. De mannen keken hem even na. Terwijl Vrolijk en

Melle het magazijn in liepen, ging Gerben naar het kantoor van zijn schoonvader Loots. Meneer Loots was nog in bespreking met Karels die enkele, nieuwe meubels had ontworpen, maar secretaresse Wilma zei dat hij zo klaar zou zijn. Gerben ging zitten op een stoel. De koffie die Wilma hem aanbood, sloeg hij af. Voordat Gerben de kamer van meneer Loots binnen ging, begroetten Karels en hij elkaar hartelijk. Gerben ging voor het bureau van Loots zitten.

„Ik had je eigenlijk vandaag willen vragen om langs te komen, maar nu je er toch bent, kan ik er meteen wel mee komen,” zei meneer Loots.

„Is het dan zo dringend?”, vroeg Gerben verbaasd. Hij was helemaal niet gekomen om zaken met zijn schoonvader te bespreken.

„Ik loop er al geruime tijd mee rond een stap terug te doen, en wat meer taken aan jou over te dragen.”

„En op welke termijn moet dat gebeuren?”, vroeg Gerben, die lang niet enthousiast klonk. Hij wist zeker dat meneer Loots dat moest hebben opgemerkt.

„Zit je ergens mee, Gerben? Anders ben je een en al hart voor dit meubelbedrijf!” Meneer Loots begreep duidelijk niet wat er met Gerben aan de hand was.

„Als u het nog enige tijd vol kunt houden, dan graag. Jellema

en ik zitten momenteel met een probleem, waar we eerst meer zekerheid over moeten hebben.”

„Ik denk dat je hoofd er misschien niet naar staat, Gerben, maar mag ik weten wat dat probleem is?”

Gerben vertelde het hem. Tijdens zijn verhaal stond het huilen onze grote vriend nader dan het lachen. Zoals Gerben had verwacht leefde zijn schoonvader direct met hem mee. Gerben drukte hem echter wel op het hart voorlopig niets aan zijn dochter te vertellen.

„Maar ik vind dat Chantel het wel moet weten.”

„Dat komt goed! Zodra Jellema en ik zekerheid hebben, stellen we onze vrouwen op de hoogte.”

„Als het zo mocht zijn, dan zal het voor hen ook een enorme schok zijn,” zei Loots. „Zijn er meer mensen die het weten?”

„Naast Jellema en ik alleen u en Klinkhamer. Dat vind ik voorlopig meer dan genoeg.”

„Je hebt gelijk, Gerben. En in nood kun je op me rekenen!” Meneer Loots stak hem een hart onder de riem, iets wat Gerben nu goed kon gebruiken. Hij moest er niet aan denken als straks... Nee, nu nog niet aan het ergste denken. Het gesprek met zijn schoonvader had Gerben goed gedaan. Iets zekerder van zichzelf dan voordat hij naar het dorp was gegaan ging hij terug naar de boerderij. Hij realiseerde zich

dat op dit moment het onderzoek in het laboratorium was begonnen.



Door de harde wind was de Waddenzee onstuimig. De jongens en meiden deden veel moeite hun zeilboten in bedwang te houden. Ze genoten wel van de snelheid waarmee

de boten door het water kliefden. Achter hen lag als tronend symbool van Terschelling de Brandaris, ongetwijfeld de bekendste vuurtoren van Nederland. Het water spatte de scholieren om de oren. Ze waren allemaal zeer opgewekt, want morgen zou de grote vakantie beginnen. Hielke en Sietse die in een van de boten met onder andere Kees en Louw zaten, waren met hun gedachten vooral bij de komst van hun familie naar Friesland. Kees had al een paar maal gevraagd wat zij van hun neef en nichtje wisten, maar dat was bitter weinig. Hoewel Harry net zo oud was als Hielke en Sietse nu hadden zij elkaar zelfs niet als kleuters gezien. Ellen was geboren in de Verenigde Staten. Hoe hun kennismaking zou verlopen, daar konden ze zich geen voorstelling van maken. Het enige waar ze wel zeker van waren, was dat Harry en Ellen hoogstwaarschijnlijk geen Nederlands spraken. Laat in de avond kwamen Hielke en Sietse thuis. Hoewel ze behoorlijk moe waren, wilden ze de volgende dag beslist mee om hun familieleden op te halen. Nadat ze kort over hun belevenissen tijdens de zeiltocht hadden verteld ging de hele familie Klinkhamer naar bed.

HOOFDSTUK II

Omdat het nog even zou duren voordat het vliegtuig uit Amerika zou landen, gingen Hielke en Sietse kijken op het panoramadek. Daar konden ze vliegtuigen van diverse luchtvaartmaatschappijen van dichtbij zien. Ze waren nog nooit op Schiphol geweest en waren onder de indruk van alles wat ze daar zagen. Het was sterk de vraag of ze zelf ooit eens zouden gaan vliegen. Op het panoramadek was het door de krachtige wind nogal koud. Na ongeveer tien minuten buiten te zijn geweest gingen ze de grote hal weer in. Het lopen naar de plaats waar de familie Brandsma hun koffers zouden ophalen viel niet mee. Schiphol was enorm groot.

„Hoe herkennen we ze eigenlijk?“, merkte Hielke tijdens hun lange wandeling op.

Zijn moeder keek hem verbaasd aan. „Je hebt toch foto’s van hen gezien?“

„Ja, maar dat is vrij lang geleden!“ [11](#).

Evert Klinkhamer begon te lachen. „Zouden ze nou cowboyhoeden voor ons hebben meegenomen?“ Hij herinnerde zich namelijk dat dit hem aan de foto was opgevallen.

„Ik hoop het!”, zei Sietse en zijn glunderende blik zei iedereen voldoende.

Achter een doorzichtige wand keken ze met zijn allen naar de lopende band waar straks de koffers van de vlucht uit Austin voorbij zouden komen. Echt lang hoefden ze niet te wachten, want het vliegtuig had geen vertraging. Toen zag Jeltje opeens in de groep mensen die kwam aangelopen haar broer Jaap. Jammer genoeg merkte hij haar pas op nadat hij met zijn vrouw en kinderen hun koffers van de band hadden gehaald. Na een korte formaliteit bij de douane zag Jeltje haar broer Jaap na een flink aantal jaren weer. De begroeting was allerhartelijkst.

„Hallo, Jaap!”, zei Jeltje en tijdens de spontane omhelzing kuste ze hem op beide wangen. „Goede reis gehad?”

„Leuk je weer te zien, Jeltje,” begroette Jaap haar met een overduidelijk Amerikaans accent. Daarna schudde Jaap de handen van Klinkhamer en zijn zoons. Sietse en Hielke hadden Jaap en zijn vrouw Jenny nog gezien toen ze heel klein waren. Hij kon dan ook alleen maar opmerken dat ze enorm gegroeid waren. Daar moesten de Klinkhamertjes om lachen. De kinderen van oom Jaap en tante Jenny stonden er wat onwennig bij te kijken. Ze spraken geen woord Nederlands en voelden zich daardoor wat buitengesloten.

Jaap had dit wel in de gaten en hij besloot daarom over te schakelen op het Engels.

„Well, Harry and Ellen, these are your cousins. This is Hielke and this is Sietse!”

Onderling schudden ze elkaar de hand. Ellen bleek een meisje van zo’n 8 jaar oud met donkerbruine krullen en een ondeugende blik in haar ogen. Harry was ongeveer net zo oud als Hielke en Sietse en doordat hij een spijkerbroek met een geruit overhemd droeg kwam hij nogal stoer over. Toen ze zich echter aan elkaar voorstelden viel daar weinig van te merken. Hielke en Sietse spraken met Harry en Ellen over wat algemene dingen, zoals school, de reis en hun hobby’s. Toen de Klinkhamertjes vertelden dat ze een boot hadden, vonden hun neef en nichtje dat fantastisch. Hopelijk zouden ze nog zo enthousiast zijn als ze de Kameleon voor het eerst zouden zien.

Zodra Harry en Ellen hun koffers naar hun kamers hadden gebracht gingen zij met Hielke en Sietse naar het boothuis achter de smederij. Harry begon te lachen toen hij de Kameleon zag.

„What a small boat!”, zei hij.

„But it’s the fastest one on the lake here,” zei Sietse.

„First seeing than believing!”, riep Harry. Zijn neven konden

hem echt niet wijs maken dat deze boot snel was. Daar zag die nogal naar uit. Hij aarzelde echter niet met instappen. Ellen had niet zoveel zin. Ze bleef liever in de buurt van de smederij. Ze gleden de vaart in en voeren naar de brug. Daar gingen ze onderdoor en geleidelijk gaf Sietse op het meer meer gas. Tot grote verbazing van Harry ging de Kameleon er met opgeheven steven en op redelijke snelheid vandoor. „I couldn't believe it when you told me, but your boat is fantastic!”

Harry probeerde de naam van de boot te lezen, maar hij kwam er niet helemaal uit. Daarom vertaalde Hielke de naam maar voor hem in het Engels. Bovendien leek dat er erg op. Harry was onder de indruk van de molen waar ze naartoe voeren. Dat had hij in Texas nog nooit gezien. Natuurlijk wist hij wel dat ze bestonden, maar nu hij er vlak bij was vond hij het behoorlijk indrukwekkend. Sietse liet de claxon een keer luid toeteren waarop Kees naar buiten kwam. Verrast keek hij naar de jongen die al in de boot zat.

„Wie ben jij?”, vroeg hij meteen.

Harry haalde zijn schouders op. Hij verstond de vraag niet. „Dit is onze neef Harry,” stelde Hielke hem aan Kees voor.

„Hij komt uit Texas!”

„Hey, you're from America!”, zei Kees.

Voor hem was Amerika echt het land waar alles kon. Hij wilde Harry daar direct over uit horen, maar Harry wilde liever de molen bezichtigen. Hoewel Hielke en Sietse die al lang eens gezien hadden, vonden ze het best leuk weer eens in de Woudaap te kijken. Moeder Dijkstra keek wel vreemd op toen er plotseling vier jongens binnen kwamen. Kees vertelde waar ze voor kwamen en toen vond moeder het prima. Spijtig genoeg was Dijkstra niet thuis, zodat de molen niet in bedrijf aan Harry getoond kon worden. Harry was meer geïnteresseerd in het uitzicht over de polder vanaf de omloop. Hij wees naar alles wat hij maar zag en vroeg wat het was. Geduldig gaven de jongens uitleg. Ze bleven ongeveer een half uur in de molen, waarna ze het meer weer op gingen. Harry genoot van het varen, vooral als mensen verbaasd omkeken als de Kameleon sneller ging dan hun boten. Op het meer heerste een gezellige drukte. Ze voeren langs de aanlegsteiger van het Paviljoen waar weer veel dure boten lagen. Harry zat er bewonderend naar te kijken.

„I guess you often come here!”, zei hij.

„But only during spring and summer. In the fall we have to get the boat out of the water.”

Harry begon te lachen. „I think that’s a heavy task!”

„Right guessed, Harry, but we do get help from our father.”

„What's his profession?“, vroeg Harry belangstellend.

Hielke en Sietse keken elkaar eens aan. Wat was in hemelsnaam het woord voor ‚smid‘ in het Engels? „I don't the word for it, but he works with iron, steel and makes machines and repairs them,“ vertelde Hielke.

„O, you mean a blacksmith!“, zei Harry grijnzend.

Hielke begon te knikken, omdat hij zich ineens het woord voor smid herinnerde. Toen ging Harry vragen wat de vader van Kees deed. Dat was niet zo moeilijk om uit te leggen.

Harry zei maar niet dat hij molenaar een saai beroep vond. Hijzelf zou later graag advocaat willen worden. Jammer dat er in Texas zo weinig groot water was. Hij had daar ook graag met een boot willen varen. Hij wist zeker dat zijn vader dat kon betalen.

In de gezellige keuken zaten de ouders van de families Klinkhamer en Brandsma koffie te drinken.

„Well, dat smaakt nog steeds heerlijk!“, zei Jaap Brandsma terwijl hij glimlachte naar zijn zus.

„Dat drinken jullie weinig in Amerika, toch?“, vroeg Evert Klinkhamer.

„Klopt, maar dat komt vooral omdat Amerikanen echt geen koffie kunnen zetten.“

Jenny stootte haar man aan. „And what denk je dan from

mij?” Ze was het Nederlands wat verleerd en haspelde vaak de woorden door elkaar. Maar voor iedereen was duidelijk wat Jenny bedoelde.

„Tuurlijk, Jenny, er zijn altijd uitzonderingen. En ja, jij hebt het ook in Holland geleerd!”

Jeltje schonk nogmaals hun kopjes in. „Hebben jullie nog plannen om hier iets te gaan bekijken of doen?”, vroeg ze.

„Niet echt, maar kunnen jullie ons wat aanraden?”

Jeltje en Evert keken elkaar even aan. Ze hadden uiteraard geen enkel idee wat hun familieleden leuk zouden vinden. Daarom vroegen ze eerst maar eens naar hun interesses. Een dagje naar een Waddeneiland leek hen wel aardig, maar ze vroegen zich af of hun kinderen wel mee zouden willen. Ellen wilde dat graag, maar het antwoord van Harry, daar moesten ze nog even op wachten. Jenny was zelf huisvrouw en was onder de indruk van de geëmancipeerde Jeltje die naast haar huishoudelijke werk en zorg voor de kinderen een baan had.

„Dat is best te doen, hoor, Jenny, maar het is wel een flink georganiseer.”

„Ge-or-ga-ni-seer...”, stamelde Jenny niet-begrijpend.

„You don't understand. It's a lot of organizing, I mean.”

„Ik denk erover again te werken, but ik weet niet wat Jaap

thinks of that.”

Jaap was inmiddels opgestaan en liep nu met Evert in zijn werkplaats rond.

Harry vond het leuk om naar een Waddeneiland te gaan en dus werd afgesproken dat ze aanstaande donderdag zouden gaan. Die avond at de familie Brandsma voor het eerst een gerecht waarin veel aardappels verwerkt waren. In Amerika waren aardappels niet populair. Ze werden meestal in de schil gekookt en waren enorm glazig. Veel Amerikanen lieten de aardappels dan meestal links liggen op hun bord. Tot de donderdag maakten ze hun tijd vol met varen, vissen, zwemmen en wandelen.

HOOFDSTUK III

Het was laat in de middag toen Gerben die woensdag in de smederij kwam. Hielke en Sietse waren nog met de Kameleon op het meer, Jeltje was naar haar werk, Jenny zat te handwerken in de woonkamer en Jaap was met zijn kinderen en zijn neven meegegaan met de Kameleon. Klinkhamer merkte Gerben pas op toen hij zijn lasbril afzette. Hij zag meteen dat het niet goed met Gerben ging. Toen realiseerde Evert zich wat voor dag het vandaag was. Hij stond op en liep naar Gerben toe.

„Jullie hebben de uitslag te horen gekregen, toch?”

Gerben knikte. Toen ontdekte de smid de tranen in zijn ogen. Geschokt keek hij Gerben aan.

„Nee, je gaat me niet vertellen dat...”

Gerben knikte nogmaals en bijtend op zijn lip probeerde hij nog woorden uit zijn mond te krijgen. „Het is BSE, ja!

Morgen komen ze hier met lege veewagens en reken er maar op dat die gevuld het dorp verlaten. We raken ons vee kwijt, Klinkhamer. Al het vee, ik kan het nog niet geloven!”

Klinkhamer sloeg zijn arm om Gerben heen. „En weten mevrouw Jellema en Chantel het al?”

„Die zijn bij het gesprek met Ploeger geweest. Hij wilde zo graag positief nieuws vertellen, maar ja, zoiets als dit vraagt geen uitstel of verzwijging!”

„Komen jullie er wel weer bovenop?”, vroeg Klinkhamer bezorgd.

„Dat moeten we bekijken. Vee is duur, maar daar maak ik me voorlopig geen zorgen over. Ik wil u om een gunst vragen.”

„Natuurlijk, grote vriend, zeg het maar!”

„Zou Anna-Renate morgen bij jullie kunnen blijven? Ik heb haar liever er niet bij.”

„Begrijp ik, maar je gaat haar toch wel uitleggen wat er gebeurd is als ze later die lege stallen ziet.”

Gerben knikte. Hij zei Klinkhamer daarna gedag en wandelde over de polderdijk terug naar de boerderij. Zo opgewekt als hij altijd over straat liep, zo neerslachtig wandelde hij nu voorwaarts. Zijn hoofd voorovergebogen en maar hopen dat niemand uit het dorp hem zo zou zien.

De volgende dag toen de familie Brandsma naar een Waddeneiland was vertrokken kwam Chantel haar dochtertje bij de smederij brengen.

„Sterkte vandaag, Chantel!”, wenste Klinkhamer haar toe.

„We zullen het nodig hebben. Ik kom Anna-Renate vanavond wel weer ophalen.”

„Dat is goed. Tot vanavond!”

Chantel ging de smederij uit, stapte in haar auto en reed meteen terug naar de boerderij.

Zo tegen een uur of tien reden twee grote veewagens de smederij voorbij. Klinkhamer wist dat ze leeg waren, maar hij was er van op de hoogte dat ze gevuld het dorp zouden verlaten, maar dan zou er geen enkel geloei te horen zijn. Hielke en Sietse wilden gaan varen, maar hun vader hield hen tegen. Toen de jongens verbaasd vroegen waarom ze thuis moesten blijven vertelde Klinkhamer wat er aan de hand was. Daar schrokken ze nogal van.

„Kunnen ze die dieren echt niet sparen?”, vroeg Hielke die net als Sietse enorm met Gerben meeleeftde.

„Nee, jongen, dat gaat helaas niet! De kans dat meer dieren besmet raken en dan ook het vee van andere boeren in de polder besmetten is te groot. Brandsma mag allang blij zijn dat hij buiten de kritieke schaal woont.”

Anna-Renate pakte de hand van Hielke en samen liepen ze naar de woonkamer. Sietse volgde hen. Hoewel ze moesten lachen om de manier waarop Gerbens dochter het ganzenbord speelde, waarschijnlijk door het uitvoeren van niet bestaande spelregels die haar vader had bedacht, vergaten ze niet wat zich nu bij Jellema afspeelde. Ze wisten niet dat

alle inwoners van het dorp uit respect thuisbleven. Via het nieuwsblad hadden zij inmiddels vernomen dat BSE in Lenten vastgesteld was.

Op de boerderij van Jellema speelden zich intussen hartverscheurende taferelen af. De eerste koe die eraan moest geloven was uiteraard Clara drie. Ploeger had zich liever niet voor deze taak ingezet, maar na enig aandringen van Gerben die daar graag een bekend iemand voor had, had hij toegestemd. Eerst diende hij de koe een spierverslappend middel toe waardoor ze door haar poten zakte en alle kracht verloor. Toen kwam de fatale injectie. De droefheid die in de ogen van de koe was te zien, kon mevrouw Jellema niet verdragen. Huilend en overstuur verliet ze de stal. Chantel sloeg haar arm om haar heen en ging met haar mee terug naar de boerderij. Daar bleven ze samen in de keuken wachten. De ene na de andere koe vond de dood. Gerben stelde zich afstandelijk op, net alsof hij met de koeien van een andere boer bezig was, en assisteerde Ploeger zoveel mogelijk. Binnen een paar uur lagen allemaal dode koeien in de stal. Pas op dat moment realiseerde Gerben zich wat hij had moeten doen. Er brak iets bij hem. Hij zakte door zijn knieën en liet zijn tranen de vrije loop. Ook Jellema kon het niet goed aanzien, maar hij bleef zo zakelijk mogelijk handelen.

De veewagens werden zo dicht mogelijk bij de stal gereden waarna het inladen van de kadavers plaats kon vinden. Deze taak duurde het langst van allemaal. Nadat de veewagens vol waren geladen nam Ploeger afscheid. Hij stapte bij een van de chauffeurs voorin, waarna de wagens het erf afreden. Ze werden nagekeken door Jellema, zijn vrouw, Gerben en Chantel.

„Zo, dat was het dan!”, zuchtte Gerben.

„Kun je het aan?” , vroeg Chantel voor alle zekerheid toen Gerben samen met Jellema terugliep naar de stal.

Hij knikte, maar voor de zekerheid liep ze toch maar mee. Midden in de lege stal waar alleen wat hooi nog aan levende wezens herinnerde bleven ze staan. Het was voorbij, het was echt over. Maar.... wat nu? Die avond kwam Chantel haar dochter weer ophalen bij de smederij. Hoewel Klinkhamer die met Hielke en Sietse de smederij aan het opruimen was, haar binnen uitnodigde, sloeg ze de uitnodiging af.

„Ik ga liever meteen terug, als u het niet erg vindt.”

„Natuurlijk niet, hoe is het gegaan vandaag?” , vroeg Klinkhamer.

„Daar wil ik voorlopig niet over praten. Gerben en Jellema zullen ons nu erg nodig hebben,” antwoordde Chantel en daarop doelde ze uiteraard op zichzelf en mevrouw Jellema.

„Alleen moet ik het haar nog vertellen,” vervolgde ze en knikte met haar hoofd naar Anna-Renate. Nog steeds van slag stapte ze met haar dochter in de auto en reed terug naar de boerderij.

„Wat gaat Gerben nou doen, pa?”, vroeg Hielke.

„Dat moet je aan hem vragen, jongen. Maar voorlopig helemaal niets, vrees ik.”

„Ja, maar hij zal toch wel boer willen blijven?” Sietse klonk behoorlijk bezorgd.

Dat de altijd vrolijke Gerben zoiets afschuwelijks moest overkomen, daar had niemand van het dorp ooit bij stilgestaan. Goed, de angst was in Lenten groot geweest toen in andere delen van Nederland mond- en klauwzeer werd vastgesteld, en helemaal toen in de omgeving van Dokkum ook een besmettingshaard bleek te zitten. Hoe triest het voor de dieren en de getroffen en ook was, het land was nu wel van de vreselijke veeziekte gevrijwaard.

„Als hij boer wil blijven, zal hij inderdaad nieuw vee moeten kopen. Maar dat is helaas geen goedkope aangelegenheid!”, zei Klinkhamer.

„Is daar dan niet iets voor? Ik bedoel, krijgt hij geen geld van de overheid of zo?”, reageerde Hielke.

„Nee, Hielke. Zoiets als dit valt onder het risico van het

boerenbedrijf. Alleen als meerdere bedrijven worden getroffen zoals bij de MKZ crisis, dan is de omvang vele malen groter. En spijtig genoeg zijn daaraan ook boeren onderdoor gegaan.”

„Als het alleen een zaak van geld is, weet ik wel een oplossing!”, zei Sietse. Voordat zijn verraste vader en Hielke konden vragen welke oplossing Sietse voor ogen had, was hij de smederij al uitgerend.

„Die jongen toch!”, merkte Klinkhamer verontwaardigd op.

„Af en toe snap ik echt niet wat zich in zijn hoofd afspeelt.”

„Wat zou hij zijn gaan doen?”, vroeg Hielke nieuwsgierig.

„Daar kan ik je geen antwoord op geven. Dat kan maar een iemand je vertellen!”

Mopperend omdat zijn broer weer iets op eigen houtje deed, ging Hielke verder met opruimen. Toen ze nadat ze de smederij hadden afgesloten samen met moeder in de keuken zaten, konden ze niet vermoeden dat Sietse in de woonkamer van meneer Siegertsma zat.

„Zo, jonheer Klinkhamer,” zei Siegertsma nadat de huishoudster Sietse had binnengelaten, „ik was net de krant aan het lezen. Het moet wel erg belangrijk zijn als je me ’s avonds stoort.”

Sietse knikte. Siegertsma wees naar de stoel tegenover hem en

Sietse ging zitten.

„Nou, vertel maar wat je op je hart hebt!”

„U weet wat Gerben is overkomen,” begon Sietse.

„Net als iedereen in dit dorp, jongen. Dat is oud nieuws!”

Geamuseerd keek Siegertsma naar Sietses verontwaardigde gezicht.

„Ik had zo gedacht. U bent nu voorzitter van uw eigen fonds, en Gerben krijgt vast geen geld om nieuw vee aan te schaffen.”

„Ik bewonder je vastberadenheid en daadkracht, Sietse, maar zelfs al zou ik het willen, dan nog kan ik het niet doen.”

Sietse begreep die opmerking niet en viel even stil. Toen vroeg hij: „Maar waarom dan niet?”

„Dat is heel simpel, Sietse. Het Siegertsma Fonds staat open voor iedereen, maar wie er gebruik van wil maken zal daar zelf om moeten vragen.”

„Dus Gerben moet eerst bij u komen,” begreep Sietse. Siegertsma knikte, waarna Sietse opstond. Hij wilde naar buiten gaan, maar Siegertsma hield hem tegen door te zeggen:

„Ik weet wat je van plan bent, Sietse, maar jij gaat niet naar Gerben toe. Die heeft momenteel andere dingen aan zijn hoofd. Gun hem de rust en de tijd om na te denken.

Akkoord?”

Sietse begreep wel dat Siegertsma gelijk had, maar hij wilde zo graag, net als velen in Lenten, iets voor Gerben betekenen. Natuurlijk had Gerben het moeilijk, maar hij moest het zelf gaan verwerken. Niemand kon voor hem denken, laat staan voor hem handelen.

„Maar u wilt hem toch wel helpen?“, vroeg Sietse voor alle zekerheid.

„Natuurlijk, jongen, maar zoals gezegd, geduld is een schone zaak!“

Siegertsma pakte zijn krant weer en Sietse nam afscheid. Voorlopig kon niemand iets doen.



HOOFDSTUK IV

De volgende morgen waren de deuren van de smederij amper open toen Louw binnen kwam stormen.

„Hebben jullie het al gehoord? De zeilschool hier wordt ook een jeugdherberg!”, riep hij.

„Hoe weet jij dat?”, vroeg Klinkhamer verbaasd.

Louw aarzelde even met het geven van een antwoord, maar vertelde toen dat hij vanochtend bij de bakker brood had gehaald. Toen hoorde hij toevallig de bakker tegen een klant zeggen dat de zeilschool werd overgenomen. De bakker was vice-voorzitter van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer en die had nu kennelijk zijn mond voorbij gepraat. De opening van de jeugdherberg moest namelijk een verrassing blijven. Klinkhamer baalde wel dat de bakker zijn mond voorbij had gepraat, maar ja, de verbouwing zou niemand in het dorp ontgaan.

„Zullen we gaan kijken?”, stelde Louw voor.

„Mij best!”, antwoordde Sietse en ging even naar binnen.

„Wat gaat hij doen?”, vroeg Louw verbaasd.

„Even vragen of Harry ook meegaat. Er logeert immers familie bij ons, of was je dat inmiddels vergeten?”, zei Hielke.

„Nee, natuurlijk niet,” reageerde Louw verontwaardigd. Harry wilde graag mee en even later voeren ze met opgerichte steven over het meer naar de Woudaap. Hielke probeerde duidelijk te maken aan Harry waar ze gingen kijken, maar dat ging hem niet makkelijk af. Leg aan een buitenlander maar eens uit wat een zeilschool en een jeugdherberg zijn. ‚Hostel’ is het woord voor een hotel waar veel jongeren komen en verblijven, en toen Hielke daarover vertelde, begon Harry hem te begrijpen. Natuurlijk wilde Kees ook mee. Hij ging voorin zitten naast Harry, waarna ze terugvoeren naar het dorp. De zeilschool bevond zich namelijk voorbij het meubelmagazijn. De leerlingen van de zeilschool konden namelijk via de vaart die achter de smederij liep op het meer geraken. Van buiten leek het nogal rustig, maar het lawaai binnen gaf aan dat er driftig verbouwd werd. De Kameleon werd aangelegd en de jongens gingen aan wal. Ze struikelden bijna over de planken, bakstenen en zakken cement. Toen liepen ze naar de toegangsdeur die wijd open stond en gingen naar binnen. De eerste die ze daar zagen was timmerman Schaafsma.

„Ha, dat treft! Komen jullie ons helpen?”, vroeg hij opgewekt. „Hangt ervan af wat we doen kunnen,” zei Hielke en voegde er lachend aan toe dat hij niet kon metselen.

„Geeft niet!”, zei Schaafsma, „Jullie kunnen ook voorbereidende dingen doen en wat assisteren.” Daarna riep hij naar achteren: „Jongens, we krijgen hulp!”

Even later stonden ze tegenover twee jongemannen, beiden gekleed in een spijkerbroek en T-shirt. De ene had donker haar in een strak model en vooral grote ogen. De andere was lang, blond en glimlachte toen hij de jongens zag.

„Nou, jullie zijn stevig uit de kluiten gewassen! Ik denk dat we jullie hulp goed kunnen gebruiken.”

„Wij helpen graag,” zei Sietse, „Jullie zijn toch de nieuwe eigenaren?”

„Klopt!”, zei de blonde jongeman. „Ik ben Martin Kramer en dit is mijn vriend Pieter Bouma!”

Er werden handen geschud en bereidwillig vertelde Martin in het Engels aan Harry wat de bedoeling was en dat zij de zeilschool hadden gekocht en er nu dus ook een jeugdherberg van gingen maken. Het eerste waar ze mee bezig gingen, was het uitbreiden van de slaapzaal, want daar moesten meer bedden komen. In een jeugdherberg slaap je meestal met meerderen op een zaal. Daarom zijn ze wat de kosten betreft goedkoper dan een hotel. Ook de aangrenzende badkamer met meerdere wastafels en vaak twee douches is dan voor gezamenlijk gebruik. Tijdens het

aandragen en vasthouden van planken die door Schaafsma en de twee jongemannen met hamers en spijkers zorgvuldig werden bevestigd vroeg Hielke onverwacht:

„Zijn jullie al lang vrienden?”

Martin en Pieter keken elkaar verrast aan.

„Moet je dat weten voor een statistiek of zo?”, vroeg Pieter geamuseerd.

„Nee, ik was gewoon benieuwd,” zei Hielke.

„Nou, wij wonen al vijf jaar samen, hoor!”, vertelde Martin, waarop Pieter in de lach schoot.

Overdonderd keken de jongens elkaar aan en voelden zich ineens wat ongemakkelijk met de situatie. Dit was hen nog nooit overkomen! Verrast keken de jongens elkaar aan. Ze hadden dondersgoed begrepen dat Martin en Pieter allebei homo waren. Natuurlijk wisten zij best dat homoseksualiteit bestaat, maar het is uiteraard een heel andere ervaring als je er zelf direct mee geconfronteerd wordt. Toch bleven de jongens er behoorlijk nuchter onder. Alleen deelde Hielke fluisterend aan Sietse mee dat ze het voorlopig voor Harry maar geheim moesten houden. Hij wist namelijk dat Amerikanen in het algemeen niets van andere seksuele geaardheden moesten weten. In hun ogen bestond iets anders dan een heteroseksuele relatie niet. Het werk ging behoorlijk

vlot en de jongens stonden te kijken van de kracht van Martin, die samen met Schaafsma een zwaar plateau heel hoog moest tillen voordat Pieter het met spijkers kon bevestigen.

„Moet er hier eigenlijk ook geverfd worden?“, vroeg Sietse zich hardop af. Al die planken was op zich best mooi om te zien, maar volgens hem niet bestand tegen vocht en ongedierte.

„Dat gaan we ook zeker doen, Sietse, maar het is beter om eerst alles af te maken,“ antwoordde Schaafsma. „Jullie mogen vast wel met het schuren in de slaapzalen beginnen.“ Hoewel Sietse graag daarvoor de elektrische schuurmachine had willen gebruiken mocht hij dat niet van Schaafsma.

„Als een van jullie zich bezeert, ben ik daarvoor verantwoordelijk. En je wilt niet weten wat er met je kan gebeuren als het mis gaat!”

Met een flinke stapel schuurpapier togen de jongens naar de jongensslaapzaal. Daar kwamen de tongen los.

„Op het eerste gezicht zou je niet zeggen dat het homo’s zijn!“, was Louw van mening.

„Ach, man, heb je gekeken hoe die jongens elkaar aankijken? Daar blijkt volgens mij duidelijk uit dat die twee gek op elkaar zijn,“ zei Kees.

Sietse begon te lachen. „Beseffen jullie wel dat dit de eerste

homoseksuelen in dit dorp zijn?”

„Ga weg!”, reageerde Kees op die opmerking.

„O ja, mag jij me eens vertellen wie in dit dorp het nog meer zijn?”

Harry begreep niet waar zijn Nederlandse vrienden over spraken en keek hen niet-begrijpend aan.

„We find it pretty amazing that those young men are friends for almost five years!”, legde Hielke uit aan zijn neef.

„I don't think that's so interesting. Remember, your and my parents are married for a much longer period,” reageerde Harry.

„Indeed, you have a point there!”

„Hé, komen jullie nog eens helpen? Ik sta me hier suf te schuren!”, riep Sietse.

„Sorry, we komen!”

Ze pakten allemaal een stuk schuurpapier en na ongeveer een half uur vond Sietse dat het zo wel kon. Voor de zekerheid gleed hij er even met zijn hand overheen.

„Ai!”, riep hij, want hij had plotseling een splinter in zijn hand gekregen. Hielke keek ernaar en vond dat de splinter nogal diep zat. De deur ging open en vergezeld door Schaafsma kwamen Martin en Pieter binnen. Martin ging bij de jongens kijken. Hij ontdekte de splinter in Sietses hand en keek er

even naar. Zo diep vond hij hem echter niet zitten. Voor Sietse het kon verhinderen had Martin zich voorover gebukt en nam de splinter tussen zijn lippen. Voorzichtig trok hij hem er met zijn tanden uit. Daarna haalde hij hem van zijn tong af en gooide hem weg. Sietse had er een rood hoofd van gekregen.

„Je hoeft niet zo te schrikken!”, stelde Martin hem gerust. „Als het mis was gegaan, dan had ik je gewoon naar de dokter gebracht.”

Sietse durfde beslist niet te vertellen waardoor het wel was gekomen dat hij een rood gezicht had gekregen. De jonge mannen moesten eens weten. Angstig keek Sietse Hielke aan, maar die had ook geen enkel idee hoe zijn broer hierop moest reageren.

Martin sloeg Sietse joviaal op zijn schouder. Daardoor kreeg Sietse zijn spraakvermogen terug en verdween de rode kleur van zijn gezicht. Met zijn tweeën inspecteerden Martin en Pieter het werk van de jongens. Ze werden daarbij gevolgd door Schaafsma die goedkeurend knikte. De jongens werden hartelijk bedankt voor hun hulp. Tot hun schrik zagen ze dat het al lang weer tijd was naar huis te gaan. Voor Louw was dat geen probleem. Hij woonde immers vlakbij. Achter de smederij legden ze even aan en lieten Harry uitstappen.

Daarna voer de Kameleon verder, ging onder de brug door en stoof toen het meer op naar de Woudaap. Halverwege temperde Sietse de snelheid.

„Waarom mag Harry niet weten dat die mannen homo zijn?“, vroeg Kees aan Hielke.

„Ik weet niet hoe zijn ouders erop zullen reageren. En sinds ik reportages op tv heb gezien over homo's in Amerika lijkt me dat niet verstandig. Op seksueel gebied lopen ze in Amerika jaren op ons achter. Kennelijk willen ze niet moderniseren op dat gebied en zijn hun klokken gestopt in de jaren vijftig.”

„Toch denk ik dat hij wel iets zal vermoeden. Het kan hem niet ontgaan zijn hoe verliefd die twee naar elkaar kijken,” was de reactie van Kees.

Dijkstra stond Kees op te wachten.

„Jij bent laat voor je doen! Had je nog geen trek?”

Kees sprong aan wal. „Nu u het zegt, begin ik het pas te voelen. Dat overkomt me inderdaad niet vaak.”

„Af en toe weet ik echt niet hoe ik het met jou heb, Kees. Weet je niet waaraan het ligt?”

„Hoezo?”, vroeg Kees verbaasd.

„Dan kan ik daar de volgende keer rekening mee houden. Hebben je moeder en ik ook eens wat meer te eten.”

Hielke en Sietse schoten in de lach.

„Zo erg is het niet!”, zei Kees die het niet prettig vond dat zijn vader de spot met hem dreef.

„Dat zeg jij!” Dijkstra kon het even niet laten. Hij merkte echter niet dat Kees tijdens zijn lachbui de molen was ingeslopen. De tweeling had dit wel gezien, maar Dijkstra nam aan dat ze nog steeds om zijn opmerkingen lachten. Toen hij wat bedaard was, zag hij dat Kees niet meer in zijn buurt stond. Gehaast ging hij de molen in.

„Dijkstra had het kunnen weten. Kees is al zo vaak door hem geplaagd, dat hij zich er steeds minder van aantrekt.”

„Hij zal er wel iedere keer op ingaan om zijn vader een plezier te doen!”, merkte Sietse op.

Met zacht brommende motor voeren ze naar de brug. Tot hun grote verbazing stond oom Jaap hen samen met Harry op te wachten. Dat kon volgens Hielke maar één ding betekenen.

„Nou zullen we het krijgen!”, fluisterde hij.

En inderdaad, oom Jaap foeterde hen direct uit. Hoe hadden ze zo stom kunnen zijn bij die ‚faggots’ [\[2\]](#) langs te gaan?

Geduldig probeerde Hielke uit te leggen dat zij dat van tevoren ook niet wisten. Louw had immers alleen verteld dat de zeilschool was overgenomen. Wie dat waren, dat wist hij

ook niet. Ze waren er pas achtergekomen toen ze er zelf geweest waren.

„En ze zijn hartstikke aardig, hoor!”, voegde Hielke nog aan zijn verhaal toe.

„Kan best zijn! Maar de volgende keer gaat Harry niet mee. Begrepen?”

Tot nu toe hadden ze oom Jaap een aardige en vriendelijk man gevonden, maar dit standpunt vonden ze wel erg kortzichtig. Natuurlijk had Kees gelijk dat het Harry niet ontgaan kon zijn.

De sfeer aan de eettafel was behoorlijk bedrukt, wat moeder Klinkhamer deed opmerken wat er toch aan de hand was.

„Ze hebben die zoon van mij naar een stel faggots meegenomen!”, schreeuwde Jaap kwaad. Zijn zus Jeltje schrok daar enorm van. Zo’n uitbarsting had ze van haar broer niet verwacht. Logisch dat Jaap het Nederlandse woord voor homo’s niet kende; hij had hun bestaan tenslotte altijd ontkend. Oom Jaap kreeg het moeilijk toen zijn dochtertje Ellen, die immers ook aan tafel zat om te eten, aan hem vroeg:

„Dad, what are faggots?” [\[3\]](#)

Jaap zweeg. Hij wist niet wat hij moest antwoorden. Aan zijn vrouw Jenny had hij niet veel. Zij was zojuist getuige geweest

van zijn uitbarsting.

„That are two men who love each other and sometimes have a relationship,” [\[4\]](#) antwoordde moeder Klinkhamer. En zij had beter geen antwoord kunnen geven. Een heftige familieruzie was het gevolg, waarbij Engelse, Nederlandse en gemixte zinnen elkaar afwisselden. De strijd was het hevigst tussen Jaap en zijn zus. De rest van de familie bleef zoveel mogelijk op de vlakte. De slotopmerking, want Jaap wilde altijd het laatste woord hebben, kwam het hardst aan.

„I don’t know you anymore!” [\[5\]](#), riep hij tegen moeder Klinkhamer, ging de keuken uit en sloeg de deur hard achter zich dicht.

Geschokt legde Jenny haar hand op die van Jeltje. „Dat meent hij niet, hoor!”, zei ze zacht, meer om zichzelf gerust te stellen dan haar schoonzus.

„Daar ben ik nog niet zo zeker van!”, reageerde Klinkhamer, die vooral ontstemd was dat de kinderen hier bij waren geweest. Iemand moest met Jaap gaan praten, maar wie kon dat het beste doen? De familie viel immers al af.

HOOFDSTUK V

De rit duurde maar een paar uur. Het land waar ze in reden, kenden ze wel, maar het was behoorlijk lang geleden dat ze hier voor het laatst waren. Jellema opende het dashboardkastje, pakte de kaart eruit en het notitieblaadje met daarop het adres waar Gerben en hij heen moesten. Ze kwamen terecht in een boerengehucht, hoewel... zo neerbuigend moesten ze er niet over spreken. Per slot van rekening behoorden zij ook tot een gemeenschap waar het boerenbedrijf de belangrijkste, economische tak was.

„Hier moeten we links, Gerben!”, wees Jellema. Gerben nam de bocht en reed in gematigd tempo verder. Even later haalden ze een tractor met daaraan een platte wagen gekoppeld in, het eerste andere voertuig wat ze binnen een half uur zagen. In het weidse landschap met hier en daar een boerderij misten ze maar één ding: water. Bij een groot houten hek dat nog gesloten was en de toegang was tot een ruim boerenerf stopte Gerben de auto. Hij toeterde even, maar dat was niet meer nodig. Een kleine, potige man, gekleed in een zwarte broek en een geruit overhemd kwam al naar buiten. Hij werd gevolgd door een luid blaffende herder.

De boer schreeuwde de hond iets toe waarop het dier zweeg en met zijn tong uit zijn bek bleef hijgen. Het openen van het hek was door de kracht van de boer in een ommezien gebeurd. Gerben reed de auto het erf op en zette deze stil voor een hoge schuur. Voor hij de auto uitstapte, trok Jellema zijn laarzen aan. Jellema was net de auto uit toen de man op hem afstapte. De herder bleef in de buurt van zijn baas zenuwachtig heen en weer lopen.

„Sie müssen Herr Zonderland sein?“[\[6\]](#) De wat dikke boer, waarschijnlijk door het drinken van bier, klonk niet echt vriendelijk. In zakendoen waren Duitsers heel direct. In Nederland begint men met paaïen, het aanbieden van iets, al is het maar een kopje koffie. Jellema schudde zijn hoofd en knikte naar de auto. Gerben stapte ook uit. Hij begroette de boer en kwam net als hem meteen ter zake. Het was goed dat Jellema en hij laarzen droegen. De regen van gisteren had een modderpoel gemaakt van de ingang van de stal.

„Sie können mir folgen!“[\[7\]](#), sprak de boer. In de stal bekeken Jellema en Gerben de koeien aandachtig. Ze zagen er gezond uit. Gerben klopte enkele malen op de ruggen van een aantal koeien en was ervan overtuigd dat er goede exemplaren tussen zaten. Hij overlegde kort met Jellema. De Duitse boer liet hen hun gang gaan. Hij

excuseerde zichzelf en zei dat hij over een kwartier terug zou zijn.

„En, wat denk jij, Gerben?”

„Hun uiterlijk is zo anders,” merkte Gerben op.

Jellema keek zijn compagnon verbaasd aan.

„Natuurlijk weet ik dat dit zo is, maar ja, om ons hele bedrijf nou met dit soort koeien voort te zetten.”

„Ze zijn toch prima! Grote uiers, mooie koppen en krachtig gebouwd. Deze beesten stralen leven uit!”, zei Jellema met de bedoeling Gerben over de streep te trekken. Alleen zijn laatste opmerking viel niet zo goed bij Gerben. Hij liep vlug de stal uit. Jellema ging hem achterna.

„Gaat het, Gerben?”, vroeg hij bezorgd en sloeg zijn arm om hem heen.

„Het werd me even te veel. Ik zag net de koppen van onze dieren voor me toen ze...”

Hij snoof even. Toen kwam de Duitse boer naar buiten. Gerben vermande zichzelf. Ze liepen opnieuw naar de stal. Daar gingen ze bijna alle koeien langs. Gerben stelde veel vragen en tenslotte werden ze het eens over de koop van twintig koeien.

In de boerderij van de Duitse boer tekenden Jellema en Gerben een standaard koopovereenkomst. Daarna prikten ze

een datum voor het ophalen van het vee. Het gesprek was zakelijk van toon en geen van de partijen voelde zich erg op zijn gemak. Wellicht kon dat liggen aan hetgeen Jellema en Gerben hadden meegemaakt. Voor de Duitse boer hadden ze het stilgehouden; het ging hem ook niks aan. Die ging er gewoon vanuit dat een Nederlands boerenbedrijf koeien bij hem kocht. Opgelucht, vooral omdat het bezoek ten einde was, vertrokken Gerben en Jellema.

Toen ze de brug in Lenten waren overgereden, gingen ze niet meteen door naar de boerderij. Gerben sloeg meteen linksaf de Dorpsstraat in en parkeerde de auto voor het huis van meneer Siegertsma. Al vanochtend had hij er uitgebreid met Jellema over gesproken. Hoewel zij beiden graag hun eigen problemen wilden oplossen, lieten hun financiële middelen dat niet toe. Jellema schrok helemaal toen Gerben voorstelde om Café Rivièra maar te verkopen. Per slot van rekening was hij nog de eigenaar ervan en de gemoedelijk ingerichte ruimte kon nog behoorlijk wat geld opleveren.

„Weet je dat echt wel zeker, Gerben? Je klinkt zo stellig!”

„Wat moet ik dan?”, riep Gerben vertwijfeld uit.

„Wat moeten wij dan?”, verbeterde Jellema Gerben. „Je staat er niet alleen voor, en dat weet je. Dit bedrijf gaat mij ook aan het hart. Als je werkelijk wilt verkopen, laat dat dan eerst

doorschemeren aan de familie Haan. Die zouden met een lening een eind kunnen komen.”

„Die dag zal toch ooit aanbreken, Jellema.”

„Wat dacht je van Siegertsma?”, opperde Jellema.

„Geld lenen bij een dorpsgenoot. Ik dank je feestelijk! Dat kan nooit goed gaan.”

„Je begrijpt me verkeerd, Gerben. Ik bedoel het Fonds!”

„Maar...hebben wij daar recht op?”

„Vragen staat vrij!” Jellema glimlachte na die opmerking.

„Goed, dan gaan we vanmiddag bij hem langs!”

De huishoudster liet hen binnen. Siegertsma legde zijn avondkrant op tafel toen de beide mannen binnen kwamen. Hij nodigde hen hartelijk verder. Nadat ze waren gaan zitten nam tot Gerbens verbazing Siegertsma meteen het woord.

„Ik weet waarvoor jullie komen, heren.”

Gerbens ogen werden groot. „Hoe kunt u nou weten...”

Siegertsma wees naar de krant op tafel. „Ik lees ook wel eens wat. Ik hoor dingen, weet wat er speelt in Lenten. En ik heb ook mijn bronnen.” Bij die laatste opmerking knikte hij met zijn hoofd naar links.

„De Klinkhamertjes, ik wist het!”, riep Gerben uit.

„Niet kwaad worden, Gerben! Daar schiet je niets mee op. En je weet, die jongens hebben het altijd goed met je voor gehad,

en dat zal zo blijven. Vertel me liever wat jullie plannen zijn!” Gerben die nog wat verbouwereerd was door de actie van de jongens, hoewel hij niet kon weten dat het alleen Sietse was geweest, liet het verhaal maar door Jellema vertellen.

„Nou, die koeien uit Duitsland kan je in ieder geval uit het fonds betalen. Dat is geen punt! Wil je echt van Café Rivièra af, Gerben?”

„Het wordt wel een last voor me, ja! Chantel zit het dwars dat ik zoveel tijd kwijt ben. Aan het boerenbedrijf, aan het meubelmagazijn, aan het textielatelier, en dan nog zaken behartigen voor het café. Ik weet wel dat Geeske het prima doet in het atelier, maar ik voel me er zo verantwoordelijk voor.”

„Dan moet je nodig met Karels gaan praten, Gerben. Ontwerper is niet een doorlopende dagtaak, dat zijn momenten. Volgens mij zou hij best meer zeggenschap in het textielatelier willen.”

Stom dat Siegertsma dat Gerben moest laten inzien. En toen kwam Siegertsma met een opmerkelijk zakelijk voorstel.

„Wat denk je ervan als ik Café Rivièra van je koop? Daar hoeft de familie Haan niets van te merken. Er is met de bank vast wel iets te regelen waardoor Haan in de wetenschap blijft dat hij de huur gewoon aan jou betaalt. Wat denk je ervan?”

In de supermarkt van Zijlstra boog Martin Kramer zich over het vriesvak. Wat er te verkrijgen was, viel hem behoorlijk tegen. Echter, wat hem meer dwars zat, was dat hij zich voelde bekeken. Iets wat verstrekt werd toen hij opkeek en ineens enkele dames hun hoofden zag afwenden. Hij bukte zich expres nogmaals. Vanuit een lastige hoek probeerde hij zijn ogen wat op hen te richten. Het leed geen twijfel. Achter zijn rug werd over hem gesproken. Hij had het lef niet er wat van te zeggen. Lang niet prettig besloot hij zijn boodschappen zo snel mogelijk bij elkaar te zoeken en naar de kassa te gaan. Daar bleek gelukkig een jonge caissière te zitten die hem vriendelijk begroette en hem daardoor op zijn gemak stelde. „Trek het u niet aan, hoor! Ik heb er ook aan moeten wennen. Dorpelingen houden alles wat nauwlettender in de gaten.”

„Het spijt me, juffrouw, maar in mijn geval ligt de situatie wat anders.”

De caissière noemde het bedrag wat hij moest afrekenen. Martin gaf aan dat hij graag wilde pinnen. Ze toetste enkele commando's op de kassa, waarna hij de pas door de gleuf kon halen. Even later kreeg hij de bon en ging opgelucht de winkel uit. Maar weer voelde Martin de ogen van alle dorpsbewoners op hem gericht. Pieter had hem daarvoor

gewaarschuwd. Hij kwam zelf van oorsprong uit een dorp en was blij toen hij naar de stad verhuisde. Maar ja, nu de mogelijkheid zich had voorgedaan een jeugdherberg te beginnen hadden ze daar niet echt lang over na hoeven denken. En tja, dat die jeugdherberg zich nou eenmaal in een dorp bevond, daar konden zij ook niets aan veranderen. Martin begreep de mentaliteit van de dorpsbewoners wel enigszins, want waarschijnlijk waren die nog nooit met homoseksualiteit, laat staan homoseksuelen, geconfronteerd. Wellicht kon het geen kwaad daar eens een voorlichtingsavond over te halen. Had Pieter het niet tegenover hem gehad over meneer Klinkhamer? Maar toch, het was geen taak voor een VVV om zich met zoiets in te laten. Ze konden beter gaan praten met het hoofd van de school in Lenten. Daar zou hij het zeker met Pieter over hebben.

„You’re so stubborn. You should talk to your sister!”[\[8\]](#), zei Jenny Brandsma vastberaden.

„Ik zou niet weten waarom. Voor mij, she doesn’t exist anymore!”[\[9\]](#) Jaap wilde gewoonweg niet van rede weten. Jenny bleef erop doorhameren, hoewel ze wist dat het haar relatie met Jaap ook onder druk zou zetten. Ze probeerde hem erop te wijzen dat normen en waarden in Nederland nu

eenmaal anders lagen dan in de Verenigde Staten. Hier werden veel meer zaken tolerant benaderd en in uitzonderlijke gevallen, niet zozeer met betrekking tot bepaalde bevolkingsgroepen, gedoogd.[\[10\]](#) Jaap wist dat heus wel, maar hij vond nog altijd dat zij verantwoordelijk waren voor de opvoeding van hun kinderen en dat Jeltje die uitleg over homoseksualiteit niet aan Ellen had mogen geven. „We can onze ogen daar niet voor sluten,” verklaarde Jenny na de uitleg van Jaap.

„I know you’re right, love. We’ll work something out!”[\[11\]](#), zei Jaap en stond op. Hoe dan ook moest hij met zijn zus gaan praten voor de dag aan zou breken dat hij terug zou reizen.

„Jaap?“, sprak Jeltje verrast toen haar broer de keuken binnenkwam. Ze was even verdiept in een boek en had Jaap zeker niet nu verwacht.

„We moeten praten,” zei Jaap met sterk Amerikaans accent. Het enige wat Jeltje kon doen was knikken. Ze wachtte tot Jaap was gaan zitten.

„Ik begrijp dat je boos op me bent, Jaap. Maar ja, ik heb hier een tijd meegemaakt die jij nooit gekend hebt. In brieven aan jou kon ik dat niet aangeven. Je zou het vast niet hebben begrepen. Inderdaad is het zo dat opvoeding iets is voor de

ouders. Het lijkt mij een goed idee om eens met zijn allen rond de tafel te gaan zitten, en enige moeilijke zaken te bespreken.”

Ze legde haar hand op die van Jaap. „Uiteraard wil ik eerst samen met Evert met jou en Jenny praten. We moeten niet voor meer verrassingen komen te staan.”

De blik op Jaaps gezicht was er een van opluchting. Zijn zus was toch maar een wereldvrouw. Hij moest Jenny wat meer gaan pushen [\[12\]](#) om ook werk te gaan zoeken.

„Doen we het morgen, okay?” Jaap keek Jeltje opgewekt aan. Ze knikte. Daarna lachten ze samen, meer om de spanning te verdrijven dan echt uit blijdschap.

Chantel was verbaasd toen Gerben haar bij thuiskomst vertelde dat hij afstand had gedaan van Café Rivièra.

„Wat voor beslommeringen heb je daar dan nog mee, Gerben? Je int gewoon de huur, en de rest is een aangelegenheid voor de familie Haan.”

Gerben zag dat niet zo, maar hij wist niet zo goed hoe Chantel op zijn opmerking zou reageren. Hij wilde weloverwogen reageren, maar hij besloot toch maar rustig het eerste wat in hem opkwam te zeggen.

„Hoe je het wendt of keert, ik ben de huisbaas. Als ze veranderingen of verbouwingen willen toepassen ben ik hun

eerste aanspreekpunt. En je weet dat er op dat gebied sinds ik Rivièra erfde veel is veranderd.”

„Maar dat betekent dat je het alleen maar voor het geld hebt gedaan!” Chantel kon daar niet over uit.

„En wat zou dat? Ik ben in de eerste plaats boer, geen textielbaron, geen cafébaas en zeker geen meubelkoning!” Dat laatste had Gerben niet moeten zeggen. Het was de bekende druppel die de emmer bij Chantel bijna deed overlopen.

„Je gaat me niet vertellen dat je overweegt je ook nog uit het meubelmagazijn terug te trekken.”

„Chantel, het was bij wijze van spreken. Laten we het helder bekijken. Een vergoeding voor de verloren dieren kunnen we op onze buik schrijven. Het boerenbedrijf kan ik alleen met geld voortzetten. Het nieuwe vee moet ergens van betaald worden. En ik wil niet volledig terugvallen op het fonds!” Gerben kon soms echt een stugge Fries zijn. Iemand die zijn eigen problemen wel oploste, niet afhankelijk van anderen wilde zijn. Hij had zich tot nu toe altijd prima weten te redden, en tot elke prijs wilde hij eigen baas zijn.

„En, wat vindt de familie Haan ervan?”

Gerben rochelde even. Zacht maar luid genoeg dat Chantel hem kon verstaan lispelde Gerben:

„Die weet het nog niet!”

Chantel keek Gerben verbaasd aan. „Maar moeten die het dan niet weten?”

„Voorlopig liever niet! We zullen het ze zeker wel vertellen, maar Siegertsma blijft op dit moment het liefst anoniem. We kunnen het zo regelen dat het voor hen lijkt dat ze nog steeds huur aan mij betalen.”

Chantel fronste haar wenkbrauwen en schonk voor zichzelf en Gerben nog een kopje koffie in.

„Als jullie denken daaraan goed te doen, dan kunnen jullie je gang gaan. Maar laat ze alsjeblieft niet te lang onwetend van jullie besluit!”

Gerben glimlachte naar zijn vrouw. Haar verstandigheid had hij altijd geprezen. Voor hij haar ten huwelijk had gevraagd wist hij echt zeker dat zij de enige vrouw zou zijn die bij hem paste. Hij pakte zijn kopje en nam een slok.

„Het komt allemaal wel goed, Chantel. Laten we ons liever richten op de komst van het nieuwe vee!”

„Dat is over vier dagen, toch?”, vroeg Chantel die dat inmiddels ontschoten was.

Gerben knikte. „Het wordt tijd dat we een doorstart maken.” Die opmerking vond Chantel te zakelijk klinken, maar ze moest er wel om lachen. Soms waren bepaalde opmerkingen

van meneer Zonderland niet zo tactisch, maar met zijn jongensachtige charme kon Gerben bij velen een potje breken.

HOOFDSTUK VI

Het was alweer een tijdje geleden, maar de volgende ochtend toen de zon met al haar kracht straalde aan een vrijwel onbewolkte hemel kwam Gerben de smederij binnen lopen. Hij was net bij zijn moeder in het dorp geweest. Nu hij goed nieuws had over het voortzetten van het boerenbedrijf wilde hij dat de familie Klinkhamer graag melden. En bovendien moest hij die bemoeial van een Sietse nog bedanken.

„Goeiemorgen, allemaal!”, riep Gerben vrolijk toen hij in de smederij stond.

Klinkhamer was een buis aan het plat slaan op het aambeeld, maar staakte direct zijn werk toen hij Gerben zag.

„Ha, Gerben, dat is een verrassing!”, begroette Klinkhamer hem joviaal.

De jongens die boven op de rommelzolder wat spullen zaten te ordenen hoorden de stem van Gerben en kwamen vlug naar beneden.

„Daar hebben we de roethanen ook. Dat treft, want dan hoef ik het maar één keer te vertellen. Jellema en ik gaan door met het boerenbedrijf.”

„Dat is het meest fantastische nieuws dat ik de laatste tijd

gehoord heb,” zei Klinkhamer, „en hoe pakken jullie dat aan?”

Gerben die zijn tweedelig pak uiteraard in deze smederij niet vuil wilde maken wrong zich in een moeilijke bocht tot Hielke hem een houten kruik aanbood. Gerben ging meteen zitten.

„Simpel, we hebben nieuw vee gekocht, en binnenkort komt er meer bij.”

Sietse stond vlak naast Gerben en schrok nogal toen Gerben hem in zijn armen nam en bijna fijn kneep.

„Wat doe je nou, man?”, riep hij uit.

„Ik moet je bedanken, hoewel je het eigenlijk niet verdient. Voortaan graag even met mij overleggen, hè?”

„Ben jij langs geweest bij wie ik denk dat je bent langs geweest?”, vroeg Sietse verrast.

„Ja en nee, want het was op aanraden van Jellema!”

Hoewel Hielke en Klinkhamer graag wilden weten bij wie Gerben dan was geweest gaf hij daar geen antwoord. Sietse begreep dat Gerben dat zolang mogelijk voor zich wilde houden.

„Je hebt gelijk, Gerben. Het gaat ons echt niet aan.”

Er kwam nog iemand de smederij in. Het was Zwart. Hij zag de glunderende Gerben en feliciteerde hem.

„Ik ben niet jarig, Zwart!”

„Weet ik, broer, weet ik!”, zei Zwart heimelijk. Kennelijk wist hij alles alweer. Hoe het dan ook mogelijk mocht zijn, prettig was het uiteraard wel. „Ik heb Jellema toevallig getroffen, en die vertelde me dat jullie na de tegenslag toch doorgaan.”

„Natuurlijk maar niemand heeft ons tot nu toe niet klein gekregen. Hoewel het in het begin moeilijk was, zullen we onze problemen best overwinnen.”

„Daar twijfel ik ook niet aan!”, zei Zwart en grijnsde. Toen wendde hij zich tot Klinkhamer. „O ja, Klinkhamer, wat ik nog vragen wilde. Kunt u vanmiddag even naar mijn grasmaaier kijken. Het rollen gaat nog wel, maar het gaat toch nog te zwaar. Volgens mij zijn de bladen te bot!”

Klinkhamer keek even in de grote agenda die opengeslagen op de werkbank lag en stelde vast dat hij vanmiddag nog wel wat tijd over had.

„Is het niet te warm om met dit weer te gaan maaien?”

Zwart schudde zijn hoofd. „Zoals je weet, Klinkhamer, doe ik zoiets ’s avonds. Ik werk tenslotte net als de meeste mensen voornamelijk overdag.”

„Dus de tuinkabouter die u van ons gekregen hebt, mogen we binnenkort weer op uw grasveldje bewonderen,” merkte Sietse ietwat plagend op.

„Jazeker, want ik ben er nog steeds heel blij mee. De manier

waarop ik hem van jullie heb gekregen was wel eigenaardig, maar dat heb ik jullie inmiddels vergeven.”

Gerbens lippen krulden zich tot een grote grijns. „Ik heb nooit geweten dat u zo’n liefhebber bent van tuinbeeldjes!” Zwart zag de twinkeling in Gerbens gultige ogen en dat kon volgens hem maar één ding betekenen.

„Je haalt je niets in je hoofd, jongen. Ik weet je te vinden!” „Ik kijk wel uit!”, zei Gerben. „Ik krijg toch altijd de schuld, zelfs als ik het gedaan heb.”

Hielke schoot in de lach om die tegenstrijdige bewering. Hoewel Gerben die vaker had gebezigd moest je als het uit zijn mond kwam er toch weer om lachen.

Zwart maakte met Klinkhamer over de tijd dat de smid langs zou komen een afspraak en vertrok toen. Gerben bleef nog even gezellig in de smederij praten, waarna hij ook huiswaarts keerde.

Die avond moesten de jongens in opdracht van hun vader een gerepareerde klopboormachine naar bakker Van der Zee brengen. Omdat het buiten nog heerlijk weer was, besloten Hielke en Sietse de lange weg via het Raadhuisplein te volgen. Ze passeerden daarbij het huis van Zwart die druk bezig was het gras te maaien. Hij knikte de jongens vriendelijk toe. Die verbaasden zich op hun beurt erover dat er verder in het

dorp zoveel tuinbeeldjes stonden. Het waren niet allemaal kabouters, soms stelden ze andere sprookjesfiguren voor.

„Kunnen we daar niet iets mee doen?“, vroeg Sietse en keek zijn broer grijnzend aan.

„Je weet wat Zwart gezegd heeft! Ik kijk wel uit!“, wierp Hielke tegen.

„Jij bent gewoon bang!“

„Nou, dat niet echt. Maar je weet dat Zwart ons altijd van zoiets verdenkt.“

„Dan heb jij niet goed opgelet vanmiddag,“ zei Sietse, terwijl ze het Raadhuisplein op liepen en dit schuin overstaken.

„Zwart zal eerst Gerben ervan verdenken.“

„Verrek, da's waar ook!“, merkte Hielke op. „Ik ben je man, hoor!“ Broederlijk sloegen de jongens de handen in elkaar.

Daarna liepen ze de telefooncel voorbij en stonden na zo'n zeventig meter voor het huis van de bakker. Die deed zelf open en was blij dat hij de boor terug had.

„Bent u aan het klussen, Van der Zee?“, vroeg Sietse nieuwsgierig.

De bakker keek hem geamuseerd aan. „Wat zou ik hier in vredesnaam aan mijn huis moeten verbouwen?“

Sietse keek nog eens goed naar de woning. Hij kon inderdaad niet zo gauw iets ontdekken wat de moeite van het klussen

waard was.

„Nee, jongen, voor deze keer wil ik je wel uit de droom helpen. We willen enkele dingen in ons huis ophangen, en de muren zijn daarvoor te stevig om een spijker in te slaan. Duidelijk?”

Sietse knikte. Van der Zee sloot de voordeur en de jongens liepen terug. Hielke wilde net voorstellen alvast enkele beeldjes uit de tuinen te roven, maar hij hield zijn adem in toen hij in de donkere steeg naast de woning van de dominee twee duistere figuren zag. Hij trok Sietse direct mee de voortuin in. De mannen hadden wel wat gehoord en dat merkte de ene ook op. Met zijn hand op Sietses mond gedrukt gaf Hielke hem met een handgebaar te kennen te zwijgen.

„Volgens mij worden we afgeluisterd.”

„Zo’n geluid maakt een mens niet. Het is vast de kat van de dominee geweest.”

„Het zou kunnen!”

„Weet je zeker dat dit plan werkt?”

Aarzelend gaf de ander antwoord. „Nooit honderd procent, natuurlijk.”

„Hoe kun je verklaren dat je die beeldjes komt halen?”

„Dat is juist het meesterlijke. Voor een tentoonstelling! Dan

worden ze geheid niet gecheckt! En op de terugweg halen wij de buit eruit, en geen haan die ernaar kraait!”

„Wanneer is het zover?”

„Dat hoor je nog wel! Tot later!”

Sietse en Hielke gingen zo plat mogelijk liggen en wachtten wel tien minuten tot ze er zeker van waren dat ze door niemand waren opgemerkt. De avonddauw had zich reeds over het dorp uitgewaaierd en daardoor was de voorzijde van hun kleding nogal nat geworden. Tot verwondering van moeder Klinkhamer wensten ze hun ouders meteen welterusten en gingen naar boven. Hielke vermoedde dat Sietse die nacht wilde gaan kijken.

„Dat heeft toch geen zin, Sietse! Zelfs die man heeft niet verteld wanneer ze het zullen uitvoeren.”

„Oké, dan staan we wat eerder op, en vertellen later wel dat we zijn wezen vissen.”

Hielke stemde daarmee in en de jongens gingen naar bed. Hoewel ze die dag weinig hadden ondernomen, vielen ze vrijwel direct in slaap.

Iemand die die late avond nog wel onderweg was, was Jan Groot, de knecht van boer Brandsma. Hij had enorm lang getwijfeld, maar vond toch dat hij de stap maar eens moest zetten. Toen hij had aangebeld besefte hij dat er geen weg

terug meer was. De deur ging sneller open dan dat Jan zich erop had kunnen voorbereiden.

„Sorry dat ik zo laat bij jullie aanbel, maar er zit me iets dwars. Ik weet dat jullie mij niet kennen, maar mijn naam is Jan Groot, en ik ben al jaren knecht bij boer Brandsma.”

„Kennelijk ken jij ons wel!”, merkte Pieter Bouma op en liet Jan binnen komen.

Nadat ze Jan en zichzelf van wat drinken hadden voorzien vroegen ze verrast waarvoor hij kwam.

„Nou, ik weet niet echt of jullie me kunnen helpen, maar het leek mij zinvol het aan jullie te vragen. Ik worstel al enige tijd met mijn geaardheid.”

„Hoe bedoel je?”, vroeg Martin verbaasd.

„Brandsma, de boer voor wie ik werk, hoopt erop dat ik uiteindelijk de boerderij van hem zal overnemen. Hij heeft een erg aardige en charmante dochter, maar hij heeft me wel voor een probleem gesteld.”

Martin glimlachte. „Ik begrijp het al. Hij rekent er kennelijk op dat jij met haar trouwt en dat zo de boerderij in de familie blijft.”

„Begrijp me niet verkeerd, Martin, maar ik mag haar graag. Alleen, ik voel niets van verliefdheid bij haar, en op vriendschap kun je geen huwelijk baseren.”

„Dat is waar! Maar waarom denk je dat je meer voor mannen voelt?“

Jan vertrok zijn gezicht en aarzelde met het geven van een antwoord.

„Het is nog een vermoeden, maar het is me opgevallen dat ik graag in het gezelschap van mannen ben en dat ik soms dingen met een vriend zou willen doen die verder gaan dan vriendschappelijk gedrag.“

„Daar kunnen wij je niet bij helpen, Jan. Dat moet je echt zelf ontdekken. En je weet, als je steun nodig hebt, kun je altijd bij ons terecht.“

Toen kwam de vraag die Martin en Pieter overviel. „Hebben jullie iets gemerkt van vooroordelen?“

„Een beetje. We worden flink nagekeken en we weten dat er achter onze rug over ons wordt gekletst. Ook zijn we een paar keer door wat kinderen voor ‚flikkers‘ uitgescholden, maar in de stad was dat minder dan hier.“

„Ik hoop dat jullie je draai hier kunnen vinden.“

„Vast wel, Jan. En op ons kun je bouwen, hoor!“

Jan bleef nog enige tijd gezellig bij de twee geliefden zitten en ging aan het eind van de avond opgelucht terug naar de boerderij van Brandsma. Sinds kort had hij daar intern een kamer gekregen. Brandsma stond het wat tegen dat hij bij het

oproepen in de nacht lang op Jan moest wachten, met name als het zaken met dieren betrof.



Toen Zwart na het ontbijt de volgende morgen zijn huis uit ging, struikelde hij zowat over de grote hoeveelheid tuinbeeldjes op zijn pas gemaaid grasveldje. Furieus beende hij zich een weg naar de smederij. Plotseling stond hij echter stil. Wat voor reden had hij eigenlijk om de tweeling te verdenken? Zij hadden geen grappen over zijn kabouter gemaakt. O nee, Gerben wel! Die moest het zijn. Hij had immers zo zitten grijnzen tijdens zijn bezoek aan de smederij. Toch besloot Zwart eerst maar eens bij de jongens te informeren. Die keken vreemd op toen Zwart met een rood hoofd in de smederij kwam. Ze waren net met Harry wat spullen aan het ordenen die straks op de rommelzolder gelegd moesten worden. Klinkhamer had hen namelijk opgedragen die grotendeels op te ruimen. Wat niet meer nodig was, kon wel weggegooid worden. En daar waren ze nu dus druk mee bezig.

„Goeiemorgen, Klinkhamer, jongens. Weet een van jullie iets van die stapel tuinbeeldjes in mijn tuin?”

„Wat zegt u?”, vroeg Klinkhamer die een lach moeilijk kon onderdrukken.

„Kom ik vanochtend buiten, struikel ik zowat over die overvloed aan tuinkabouters, elfjes en andere sprookjesfiguren. Wie doet nou zoiets?”

Klinkhamer bleef achter het aambeeld zitten, maar hij keek zijn zoons een voor een indringend aan. „Als het jullie werk is, wees dan zo sportief het op te biechten!”

„Wij kijken wel uit! Bovendien, sinds die keer dat wij hem die tuinkabouter gaven, bedenken wij ons wel tweemaal!”

„Ik verdenk jullie ook niet, maar zou het Gerben geweest kunnen zijn?”

„Waarom denkt u dat?”, vroeg Klinkhamer verbaasd.

„Hij zat gisteren nogal te dollen in de smederij toen ik erover sprak, vandaar!”

„Dan kunt u het beter aan hemzelf vragen. Hij komt net aanrijden,” merkte Klinkhamer op.

Glunderend kwam Gerben de smederij binnen lopen. Dat vond Zwart natuurlijk meteen verdacht.

„Zo,” zei Zwart en ging voor Gerben staan, „vertel het nu maar!”

„Wat vertellen?”, vroeg Gerben verbaasd die wel had vastgesteld dat Zwart niet zo goed te spreken was.

„Toen ik het vanmorgen zag, wist ik meteen dat jij erachter moest zitten.”

„Waarachter?”, vroeg Gerben doodkalm die er altijd van binnen van genoot als hij Zwart kon uitdagen.

„Houd je maar niet van de domme! Je maakte er zelf gisteren

een lolletje van, maar ik heb jou door, mannetje!”

Met een scherpe toon zei Gerben: „Vertel me dan eerst wat ik gedaan heb. Ik heb het recht me te verdedigen, maar dan moet ik wel weten waar u me van verdenkt.”

„Moet ik je dat nog uitleggen?“, brieste Zwart, „Terwijl jij dondersgoed weet waar ik het over heb!”

Gerben haalde zijn schouders op. „Nou, als u het niet wil zeggen, dan kan ik er ook niets over zeggen.” Glimlachend nam hij de mok koffie aan die Sietse voor hem uit de thermosfles had ingeschonken. Hij was eigenlijk gekomen om iets met Klinkhamer te bespreken, maar dat leek nu bijna onmogelijk.

„Goed, als je erop staat!”

Hè, hè, dacht Gerben, Zwart werd verstandig.

„Toen ik vanochtend over de tuinbeeldjes in mijn tuin struikelde, wist ik meteen dat jij daar achter moest zitten.”

„Waarom ik nou weer? Volgens mij weten zij er wel meer van!” Daarbij wees hij naar de jongens.

„Dat zou je wel willen!”, zei Sietse verontwaardigd en dreigde de koffie van Gerben af te pakken. „Maar Zwart weet allang dat wij het niet waren.”

„Zolang ik niet van het tegendeel overtuigd ben, ben jij voor mij de schuldige. Als je nog eens het lef hebt dit te doen zal ik

je niet sparen!”

Nu was het Gerbens beurt opgewonden te raken. „Ik ben onschuldig, en als u dat niet gelooft, moet u maar bewijzen dat ik schuldig ben. U kent de wet kennelijk slechter dan ik.”

Dat was tegen het zere been van Zwart. Hij draaide zich op zijn hielen om en beende de smederij uit.

„Moest dat nou, Gerben?“, vroeg Klinkhamer die inwendig moest lachen om hun woordenwisseling.

„Zodra de jongens niet schuldig zijn, denkt hij altijd aan mij. Waarom toch?“

Daar had Klinkhamer maar een verklaring voor. „Omdat dat tot nu toe meestal zo geweest is, Gerben. Je hebt het er zelf naar gemaakt!“

Die opmerking vond Gerben niet echt leuk. Hij ging met Klinkhamer naar de keuken waar hij het gesprek met Klinkhamer had.

„Zit jij erachter, Siets?“, vroeg Hielke voor de zekerheid aan zijn broer.

„Nee, en dan had jij het wel geweten!“

Hielke keek zijn broer verbaasd aan.

„Dan hadden we het toch samen gedaan!“

Sietse klonk wel overtuigend, maar het kon nu best eens anders zijn. Hielke haalde zich liever niet de woede van Zwart

op de hals. Voorlopig bleef onduidelijk wie het nou geweest was, hoewel Zwart overtuigd was van Gerbens aandeel.

HOOFDSTUK VII

Bij iedereen in het dorp was een brief bezorgd waarin een ieder werd uitgenodigd om bij een bespreking over de nieuwe jeugdherberg te komen. Er werd vooral gezinspeeld op het maatschappelijke belang van zo'n jeugdherberg en of zoiets wenselijk was voor Lenten. Omdat de brief was ondertekend door hoofdonderwijzer Zandstra en de burgemeester besloten velen gehoor aan de oproep te geven. Wat ze echter niet wisten, was dat het werkelijke onderwerp iets heel anders was.

Omdat niemand aanstalten maakte de beeldjes te komen opruimen hadden Hielke en Sietse aangeboden Zwart te helpen. Zwart had net zijn eigen kabouter opgetild toen deze uit elkaar viel. Voor de verbaasde ogen van hen drieën viel er een zakje uit. Zwart raapte het op, keek eens goed naar de inhoud, opende toen het zakje en leegde de inhoud op zijn hand. Enkele diamanten en saffieren blonken hem tegemoet. „Als dit van Gerben komt, dan eet ik mijn pet op!”, zei Zwart. Sietse schoot in de lach. Hij geloofde net als Zwart niet dat Gerben de eigenaar was van deze sieraden. Maar hoe kwamen zij hier? Zwart pakte twee andere tuinkabouters en

probeerde de bodem eruit te schudden. Toen dat niet direct lukte, begon hij eraan te wrikken. Tot zijn verbazing bleken in deze beide beeldjes ook sieraden te zitten. Zwart stond te denken en ineens kreeg hij een idee.

„Jullie mogen hier met niemand over praten, jongens,” zei hij, „het enige waar jullie me bij moeten helpen is alle beeldjes terug te bezorgen bij de rechtmatige eigenaren. Daarbij moeten jullie er wel voor zorgen dat ze in de tuinen geplaatst worden. Ik denk dat daarin de oplossing van het raadsel ligt.”

Sietse wilde graag weten wat Zwart van plan was, maar aan zijn gezicht viel wel af te lezen dat Zwart voorlopig niks zou loslaten. Ze waren de hele morgen zoet met het terugbrengen van de beeldjes bij de betreffende personen. Die middag gingen de jongens varen. Hoewel ze er graag met de andere jongens over wilden praten, hielden Hielke en Sietse wijselijk hun mond. Even voorbij de stenen brug legden ze aan om te gaan vissen. Tot zijn grote verbazing had Harry als eerste van hen beet. En het was nog een vis van een redelijk formaat ook. Harry vond het alleen spijtig dat hij de vis meteen weer moest laten zwemmen.

„Maybe we can eat fish this evening. I'll ask my mother!”[\[13\]](#), zei Hielke.

Harry was daarmee tevreden gestemd. Nadat ze Kees na het vissen hadden afgezet bij de Woudaap voeren ze naar huis. Toen Sietse, Hielke en Harry de smederij waren binnengegaan liep Louw het dorp door. Voor het huis van Sjoerd zag hij twee mannen in nette pakken staan. Zo te zien waren ze met hem aan het onderhandelen. Uit nieuwsgierigheid besloot Louw even bij hen te gaan kijken. „En waarom zou ik die beeldjes aan jullie uitlenen? Ze zijn nogal kostbaar, en als er straks een ontbreekt, dan houd ik alleen Sneeuwvitje en de zes dwergen over.”

„Maar, meneer Bonnema, u krijgt er een vergoeding voor, en na de tentoonstelling krijgt u ze allemaal terug. Hier is een contract waarin wij beloven de beeldjes in originele staat bij u terug te bezorgen.”

De ene man overhandigde Sjoerd een papier dat hij op zijn gemak ging doorlezen.

Sjoerd was het eens met de inhoud en zette net als de beide heren zijn handtekening. Daarna laden zij de beeldjes in een grote kar in en gingen naar de volgende woning. Louw vond dat hij genoeg had gezien en hij wandelde vrolijk naar huis. Als Hielke of Sietse was langsgelopen, dan hadden die geweten dat ze min of meer getuige waren van een misdaad, maar ja, dat kon Louw in het geheel niet weten. Zwart zag die

avond tijdens zijn ronde wel dat de mannen een vrachtauto aan het inladen waren. Toen hij vroeg waarom ze nog niet vertrokken, deelden de mannen hem mee dat ze ook nog tuinbeeldjes in Jonkersveen wilden ophalen, maar vannacht in Lenten bleven overnachten. Uiteraard waarschuwde Zwart die avond zijn collega in Jonkersveen.

Tot opluchting van meneer Zandstra hadden veel mensen aan de oproep voor de bijeenkomst gehoor gegeven. De burgemeester begon met een toespraak.

„Zoals u allen weet, zal binnenkort de zeilschool als jeugdherberg annex zeilschool worden opgeleverd. Nu komt dat onze gemeente alleen maar ten goede, zeker om de jeugd een goedkoop alternatief voor een vakantie aan te bieden. Echter, de betreffende eigenaren overwegen hun werk te staken, omdat ze zich hier niet thuis voelen. U weet allen vast wel waar ik op doel. Waarom ze hier niet willen blijven, zullen de heren nu toelichten.”

Waar veel dorpsbewoners geen rekening mee hadden gehouden gebeurde nu. De deur van de zaal werd geopend en Martin en Pieter kwamen binnen. Enkele personen stonden op en wilden de zaal uitgaan. Tot hun verbazing sprak de burgemeester hen vermanend toe en verzocht ze dringend maar beleefd te blijven zitten. Daarna gingen Martin

en Pieter achter dezelfde, langgerekte tafel als meneer Zandstra en de burgemeester zitten. Toen nam meneer Zandstra het woord.

„Ik begrijp niet waarom iedereen hier zo bekrompen op reageert. Homoseksualiteit bestaat al zolang de mensheid bestaat. Alleen heeft de emancipatie van die groep tientallen jaren geduurd. Wat dat betreft, is het begrijpelijk dat veel vrouwen homo's steunen. Ze herkennen veel in hun strijd, omdat zij zich ook hebben geëmancipeerd. Pieter en Martin zijn hier komen wonen omdat zij graag een jeugdherberg wilden starten en daarvoor in de stad geen mogelijkheid konden vinden. Onze gemeente heeft dat toegejuicht. Mijn vraag is dan ook, wat staat jullie zo tegen?“

Enkele mensen kregen het woord. Hun standpunten waren inderdaad gebaseerd op kortzichtigheid en onwetendheid. De situatie werd beter toen de dorpsbewoners vragen aan Martin en Pieter mochten stellen. Die werden vrijuit door hen beantwoord. Aan het eind van de avond bleken slechts enkele mensen er nog niet mee te kunnen leven, maar de grote groep die was gebleven was hoopvol. Tot grote tevredenheid en verbazing van vele dorpsbewoners gingen Martin en Pieter iedereen persoonlijk bedanken. Door die manier van benaderen kweekten ze veel sympathie. De burgemeester was

verheugd toen ze hem meedeelden dat ze zeker zouden blijven. Hun voorgenomen plan toch te vertrekken hadden ze na deze avond gelijk ingetrokken. Samen met meneer Zandstra en de burgemeester proostten ze op de goede afloop.

Tot schrik van de mannen in de vrachtwagen bleek de weg naar de stad te zijn afgezet. Diverse auto's en caravans werden gecontroleerd. Onder het mom van een algehele verkeerscontrole om de veiligheid voor toeristen op de weg te bevorderen stoorde aanvankelijk niemand zich aan deze afzetting. De mannen voelden zich lang niet zeker, maar och, ze hadden een goed verhaal wat door de aanwezige agenten vast geloofd zou worden. Toen ze dan ook werden aangehouden gaf de chauffeur de agent zonder morren zijn rijbewijs en autopapieren. Dat bleek allemaal in orde te zijn. „Wat vervoert u eigenlijk?”

„Tuinkabouters en diverse andere tuinbeeldjes. We zijn op weg naar een tentoonstelling.”

De agent schoot even in de lach. Het klonk namelijk nogal grappig uit de mond van misdadigers die eigenlijk juwelen vervoerden. Toen pas kwamen de criminelen in de problemen. De agent begon hen vragen te stellen waar ze onmogelijk antwoord op konden geven. Waar de

tentoonstelling werd gehouden, hoeveel beeldjes er tentoongesteld zouden worden, wat de entreprijs was en uit welke landen of gebieden de kabouters afkomstig waren. Door hun gebrekkige en weifelende antwoorden kon een controle van de vracht niet uitblijven. Net toen een rechercheur achter in de vrachtauto was gestapt zag de chauffeur zijn kans schoon en ging er met snel draaiende motor vandoor. Een groot gevaarte houdt je echter niet makkelijk in bedwang en de rechercheur achter in de laadruimte moest zich schrap zetten om niet uit de wagen te vallen. De klep zwieperde vervaarlijk heen en weer. Wat volgde, was een wilde achtervolging door het platteland van Friesland. Op de meest gevaarlijke autoweg in Friesland ging het mis. De vrachtauto moest een bocht nemen en kwam toen in de problemen door een tegenligger. De vrachtwagen dreigde op de andere weghelft te geraken en moest dus uitwijken. Nu kon een personenauto makkelijker uitwijken dan een vrachtauto, maar de chauffeur raakte in paniek en toen de zijbanden met de berm in aanraking kwamen had de vrachtauto geen grip meer op de weg. De vrachtwagen kon nog een tijdje doorrijden, waarna de vaart afnam en de auto kantelde. De mannen werden meteen aangehouden, geboeid en afgevoerd. Later werd vastgesteld dat ze in sieraden een

waarde van bijna 2,5 miljoen euro bij zich hadden. Sommige diamanten kenden waarden die nog niet eens door vips gedragen zouden worden, laat staan door hen gekocht. De laatste dag dat hun familie in Lenten was, gingen ze met zijn allen met de Kameleon en een grote praam varen op het Lentermeer. Na een goed gesprek was alles tussen de familieleden weer koek en ei. De picknick die ze op het eiland in het midden van het meer genoten was een waarlijk besluit van hun bezoek aan Lenten. Tegen de avond nam de familie Brandsma hartelijk afscheid van de Klinkhamers. Een taxibusje zou hen naar Schiphol brengen. Glimlachend stond de familie Klinkhamer hen uit te zwaaien. Zwart kwam toevallig langs. Toen de familie Klinkhamer naar binnen wilde gaan riep hij Sietse bij zich. Schoorvoetend ging Sietse naar Zwart toe. Hij wist al wat er ging komen.

„Als je nog eens iets doet, Sietse, doe het dan goed, hè! Anders zal ik je nog voor het programma Domme criminelen moeten opgeven.”

Sietse gaf geen antwoord, want hij wist wel waar Zwart het over had. Hij hoefde dus niets te zeggen.

„Het is dat je me ermee nog geholpen hebt ook, maar laat voortaan zulke dingen uit je hoofd. En... nog een tip: trek voortaan handschoenen aan. Die vingerafdrukken van jou

zaten op bijna alle tuinkabouters!”

„Ik zal het nooit meer doen!”, zei Sietse, maar aan de grijns op Zwarts gezicht kon hij wel aflezen dat die daar geen woord van geloofde.

Het was nog vroeg in de morgen toen Gerben opstond. Hij had wat langer kunnen slapen omdat Jellema het melken vanochtend op zich had genomen. Vandaag zou Anna-Renate voor het eerst naar de crèche gaan. En misschien wel het belangrijkste, Chantel ging parttime werken. Dit was op verzoek van haar vader die haar momenteel goed kon gebruiken. Gerben wilde gaan douchen, maar stelde tot zijn verbazing vast dat de badkamerdeur op slot zat.

„Chantel, ben jij daar?”, vroeg hij.

Chantel gaf geen antwoord. Ze keek nog eens naar hetgeen er op het plankje boven de wastafel stond, net alsof ze niet kon geloven wat ze nu wist. Maar er was echt geen twijfel mogelijk. Zonder iets te zeggen opende ze de deur.

Chantel had een hoogrode kleur en daarom vroeg Gerben verbaasd wat haar mankeerde.

Ze glimlachte naar hem en glunderde. „We krijgen een kind, Gerben. Je wordt weer vader!”

Met ogen als schoteltjes keek Gerben haar aan. Het was het mooiste nieuws dat hij de laatste tijd had gehoord.

Dolgelukkig omhelsde hij zijn zwangere vrouw.

Voetnoten

1. Zie ,Trossen los Kameleon!'.
2. Engels voor flikkers.
3. Papa, wat zijn flikkers?
4. Dat zijn twee mannen die van elkaar houden en soms een relatie hebben.
5. Ik ken je niet meer!
6. U moet meneer Zonderland zijn?
7. U kunt mij volgen!
8. Je bent zo koppig. Je moet echt met je zus gaan praten.
9. ... ze bestaat voor mij niet meer!
10. Gedogen: oogluikend toestaan.
11. Pushen: stimuleren.
12. Ik weet dat je gelijk hebt, schat. We bedenken wel iets!
13. Misschien kunnen we vanavond vis eten. Ik zal het mijn moeder vragen.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit! (1969)
29. De Kameleon treft doel! (1970)
30. Volle kracht, Kameleon! (1970)
31. Met de Kameleon op avontuur (1971)
32. De Kameleon maakt schoon schip (1971)
33. De Kameleon knapt het op! (1972)
34. Met de Kameleon vooruit (1972)
35. De Kameleon steekt van wal (1973)
36. De Kameleon doet een goede vangst! (1973)
37. De vlag in top voor de Kameleon (1974)
38. De Kameleon in de storm (1974)
39. Alle hens aan dek, Kameleon! (1975)
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden (1975)
41. Op reis met de Kameleon! (1976)
42. De Kameleon heeft succes (1976)
43. De Kameleon vaart voorop! (1977)
44. Lang leve de Kameleon! (1977)

45. De Kameleon helpt altijd! (1978)
46. De Kameleon ruikt onraad (1978)
47. De Kameleon geeft vol gas (1979)
48. De Kameleon maakt plezier (1979)
49. De Kameleon ligt op de loer (1980)
50. De Kameleon in het goud (1980)
51. De Kameleon houdt stand! (1981)
52. De Kameleon vaart door (1981)
53. De Kameleon gooit het roer om (1982)
54. Recht door zee, Kameleon (1982)
55. De Kameleon op dreef (1983)
56. De Kameleon in woelig water (1984)
57. Met de Kameleon voor de wind (1985)
58. De Kameleon heeft goed nieuws (1988)
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij (1989)
60. De Kameleon maakt het helemaal (1991)
61. De Kameleon slaat alarm (1992, door P. de Roos)
62. De Kameleon stuurloos (1995, door P. de Roos)
63. De Kameleon op jacht (1998, door P. de Roos)
64. De Kameleon scoort! (2006, door Fred Diks)
65. Zet 'm op, Kameleon! (2008, door Fred Diks)
66. De Kameleon lost het op (2009, door Fred Diks)